

Բնան մասին վստահաների գեղեցիկ նրա երևակալութեան առաջին էին։

Նորակազմին պատճառով միտ գնացնելի երթեկները խնայարկեց մի օրով մինչև մարտընն ճանապարհը։

ՏՆԻՈՐ ԳԱՐՈՒ ԱՏՈՂ ԲՈՒԲՐ ԿՈՎՃԱՍՈՒՄ

Գրուելի, 2 օգոստոսի

Երեք տարի արմից առաջ ես ստացայ, որպես «Գիւղացիական» շաբաթաթերթի պրեսիս, մտն 20 միսով «Գիւղացիական» տղիք գործ» սերով, այսպիսի փորձի համար ցանկուտ։

Այդ տեսակ խորք ցորենաման գործի մեր գաւառում երբեք չէր ցանկած, և ոչ ոք ծանօթ էլ չէր դրա կուլտի կեանք։

Ես ընդ առաջ գնալով խորագործութեան օգտակար առաջարկութեան համակարգի ցուցմունքը՝ գործարար ցանկի այդ և տեսայ, 4 ֆունտ ընտրի նոր սերով։

Ապա տեղացիներէն և զիւղացիներէն շատերին ցոյց տուի այդ նորութիւնը, և բոլորն էլ հետաքրքրուցին ու ցանկութիւն յայտնեցին, որ ես շարունակեմ մի փորձ ձերը։

Հետևելով տարին, նորագույն գործարարները այդ 4 ֆունտը ցանկեղի և ստացայ 30½ ֆունտ ընտրի գործի։

Իսկ ներկայ տարում այդ մտն 1 պոկ սերով ցանկուց ստացայ աւելի քան 11 պոկ գործի, որից 7 պոկը պահելու մեք սեր համար, որից մնացածը ծախուեմ եւ հանդի ցանկացնելու, որպէս զի ցանին և օգտակար այդ պատուական և աղին տեսակի սերովից։

Ձբարներին էլ տուել եմ ձերի։

Շատերը տանում են ֆունտերով սերներ համար և կենսուն նրա որպէս մեքսիկանայն առողջարար յատկութեան համար, մասնաւոր սորի հիւանդութիւն ունեցողները, կուղացիները և այլ տեղացիներ։

Այսօր զարեւոյտք մի քանի նոյի պատրաստում են ցանկուտ։

Որով շնորհակալութիւն Հայ Գիւղացու, և Տնայիցը, Ընկերութեան և «Գիւղացիական» խորագործութեանը։

Թուակի ք. Ապրիլեան

ՄԵՌԱՅ ԿԵԱՆՔԻ

Շուշի, 1 օգոստոսի

Եթէ շատ տեղերում տրուել է աւանգանակ, միակողմանի դրութիւն իրանց կատարելով թրուածար, դրանց թուան և և Շուշի։

Շուշում կեանք չը կայ, նա մի սկեսը թողու է։

Մեծած տեսիլ, ի հարկէ, հակումում ենք մի քաղաք, որի մէջ կեանքը լնացած է, չէ առաջարկում, այսինքն չը կայ հասարակական գործունէութիւն, այլ կայ միայն անշարժութիւն, անտարբերութիւն դէպի անին մի երկրորդ։

Այսինքն կողմակի, օտար զիտողին թուան է թէ հասարակական կեանք ետում է մեղանում, թէ չէ կարող լինել աւելի գործունէայ, աւելի պարտասնանջ մի համայնք, քան մերը։

Բայց քի՞չ յայտնի չէ, որ այդ այդպէս չէ, այլ միայն թուան է այդպէս, որովհետեւ «ՍՄՍՄԻՄ, ՕՐԱՏԵԼՆԻ ՍՄՍՄԻՄ»։

Գրուել գործ և աշխարհ դիրքիցնոյ ազմուկ—այս մեր ետակար և գործունէութեան իսկական նշանաբանը։

Ասում են, համարում են, գրում են, թէ ձեռք պէտք է վերցնել զանազան հարցներէր, ինքուրդ փակելները, բայց և այդպէս մեր կարեւորութեան արժանի ժողովրդը էլ մի՛նչ չէ և այդ կախածնի դիրքերը և միջոցներն։ Սեր քաղաքի բեղինները գիտատեղան այդ ներկայացուցիչները, անկարող եղան մինչև այժմ էլ համոզել ժողովրդի խառն շրջաններին, որ պէտք է վերջապէս ձեռք վերցնել այդ ինքնակող շարժասանները, որոնք իրանց օտարութիւնը պարզապէս համար վտանգել են ենթարկում մարդկանց կեանքը։ Գիւղի հարցիներն ունեցած մեր ժողովրդի այդ հաւատարմ ուղիղ չէ, բայց եթէ մի մեծ թուանութիւն։

Մանր, անարժեք վիճակի մէջ ենք գտնու վում։

Ամեն զայնտեղում իրաւացի զանազան են լաւում, որ ներկայումս շատ գրեւել է մարդկանց ունին ու միտքը և մասնաւոր երկրագործութեանը, ունեցող հորթի առաջ ծնարկութիւնը դարձել է մի անտեսական երկրորդ։

Ով մեզանց չը հիտնի, որ մեր քաղաքում կան բազմաթիւ հայ ընտանիքներ, որ վերջին շաբաթներին մէջ են ապրում և հարկը քար են տարին իրանց սեւ ու թշուառ օրերը։

Մակաբն մեզ մի քան անուճ ենք նրանց համար։

Միտնութիւն և նոյն իսկ անմտութիւն է կարծի, որ իրան երջանակը, որպէս ապահով պարտքի բայց ոչինչ կ'առնելու չունեցող մարդը կ'ազնուի իր պարտք, թշուառութիւնները ենթակայ դրացու վըտուելու։

Միտնութիւն է կարծի, որ հասարակութեան ցանկերի մասին ոչինչ զգալիար չունեցող անտեսել և հարուստ մարդիկ կարող են լինեն հակառակ հասարակութեան պարտկալ ցար և կաշկարան այդ ցուան ինչ դարձան անտես մասին հոգալ։

Օր. Կիւտորիս Գրութեան

ԱՐԻՏՈՐ ԿԱՐԴԱՐԱՅՆՆԵՐ ՄԵՐ ՅՈՅՆԵՐԸ

Ով փոքր ի շատե՛ ծանօթ է մեր գաւառի մեծաքանակ գործարաններում տիրող կեանքին, նա անշուշտ կ'ընտան, թէ ինչպիսիք է մեր և դեղնակ պայմանները մէջ է գտնու վում այդ տեղերում աշխատող բանուորութեանը։

Գործարաններից միակգամայն բացակայում է որդ կարգ ու կանոն, դիտողական Գործարարի «Եստատեղական» են տէր ու անօրէնը հանդիսանում բանուորի, որո՞քը քան իրանց կամքի վարվում են այնպէս, ինչպէս ցանկանում են, նրանքից շատ քերին են հակառակում իրանց իսկական պարտակալութիւնները, և յամանք այդ և պատճառը ծագող թիւրիմացութիւնների, որ երբեմն ալիւրոնում է գործարարի ներքին կեանքը։

Ինչ նախ քան խոսել գործարանների անմաքորթեման, բժշկի բացակայութեան և մի շարք անհրաժեշտութիւն ներկայացնող ինչպիսիք մասին՝ մենք կ'անդ կ'անենք մի ասելի կարեւոր խնդրի վրա։

Այդ որ ամենպիսիւսարն է՝ բանուորների անկանոն վարձատրութեան խնդիրն է, որ մեզ տարվում է խոսել։

Նրակայեցե՛ք այսպիսի մի բան, օրը 14—15 ժամ աշխատող բանուորը, որի աշխատավարձը լինում է 20—40 կոպ, աշխուշ աշխատանք է թափում և երբ լրանում է աշխուշ, որ պիտի փող ստանայ և իր բերք ցանքը դարձան, որ պիտի կանուր լայնները պարտք վճարէ՝ որպէս իր կրկին ազատիկ հաց, միս, նաւթ և այլ մթերքներ կարողանայ ձեռք բերել, որ պիտի պահպանու ըտակին՝ ապ, որպէսզի գիւղի անուսուէրը տան ունեցած-չունեցած իրեցները փողի տեղ չը գաւթէ, զիւմն է «Եստատեղական» և իրան հասանելիք փողը չունի, որպէսզի այդ բոլոր պակասները հոգայ, պահանջները բաւարարուիւն տայ։

Սակայն խեղճ բացատրական պատասխան է ստանում, նրան պատասխանում են՝ «Եստատեղական» բառը տեղ է զիւր չէ եկել, որ փող տայ։

Այսպիսի և նման խօսքերով են կերակրում բանուորին, մինչև որ լրանում է երկրորդ ամիսը վերջապէս խոզիչին դարձնել և վարձատրում, բայց այդ այն ժամանակ, երբ արդէն ճարտարութեան հասանելով բանուորները ստիպված է լինում գործադուլ յայտարարել, կամ թէ մի շարք ընթացք է ստում տեղին։

Սակայն ինչն է այդպէս մ'թիւ յայտարարով օգտուել կամ մի առանձին շահ են ունենում գործարանատէրերը։

Մեր կարծիքով, ընկերակազմը, ոչ մի շահ բացի վտանգի, վտանգի, որովհետեւ իր ժամանակին փող չը ստացող բանուորին որքան էլ տախիլ, որքան էլ ձկնալի հարուստները ուսուցանել, դարձնել նա զինուոր է սրանց աշխատիչ, գործ կատարող։

Ապա ուրեմն ինչ է պատճառը, որ թէ բանուորներն է տուժում և թէ գործարանատէրերը մի առանձին «օգուտ» չեն տեսնում։

Մեր գործարանատէրերը անհասարակ սիրում են մեծ գործ ունենալ, նրանք իրանց ներթափան յոյժեղ վեր են գործ սկսում։ Կանխում են իրանց ունեցած աննշան յարուստակով հարուր հագարները շրջանառութիւն ունենալ։

Անս թէ ինչպէս։

Նրանք (մեծաքանակ գործարանատէրերը) ինչքան փող են ունենում, ժամանակին այնքան կարգիկ և նրա երկու շահ էլ ապահով բոժոժ են հաւաքում։ Այդպիսով սպանվում է իրանց ունեցած փողը եւ երբ պատրաստված մեծաքանակ արտադրանք է իրաւաստանի քաղաքներում վաճառվում, որտեղից նրանք յոյս են ունենում վաճառված մեծաքանակ փողը ստանալ և գործարանի այդպիսով էլ զանազան ձեւերով հանգամանքներ պատճառով մեծաքանակ չէ վաճառում, կամ թէ վաճառվում է ուղ, այսինքն այն ժամանակ, երբ արդէն միջոցները ստուգեմ պատճառով գործարանատէրը փորձած է լինում դադարեցնել գործը, կամ թէ, ինչպէս վերե իրեցները, բանուորը ստիպված է լինում գործադուլ յայտարարել։

Այսպիսով ուրեմն պարզվեց թէ ինչ նախ դատարարի շարժել և կատարվում առկան վարձատրութիւնը, որին երկու կողմը գործարարը և բանուորը վճարվում են։

Սառը նրա մէջ է, որ մինչև այժմ մեր գործարանատէրերը չեն ստանդի փողին իրանց գործակալը և և անուսուէր իրանուները վրա դնել գործը։

Ներքու սակայն սր բարեառատիկ երկու կողմ է կարծեք յոյս ներշնչել, որ վերջացնու է միւսն այժմ կայմ անստիպող դրութեան և բարե օրինակ և ծառայելու մեր դատարանի դժբաղը իրականութեան մէջ։

Կարբարողը յայտնի երկու մեծաքանակ գործարանատէրեր՝ Գրութեան Հարոնեան և երբ Տեր-Սիւրբանիաները, ինչպէս հաստատաբերելու տեղեկանում ենք, ընկերութեան են կազմում։ Այդ առիթով մի քանի օրից ի վեր դադարեցված է Հարոնեանի գործարաններում աշխատանքը, որովհետեւ նոր կողմանիոն Տեր-Սիւրբանիաները եկել են գործերը ընդունելու և միացնելու։

Վերջիններս յայտնի են որպէս խոշոր կապիտալիստ, և բացի այսպիսիբում ունեցած մեծաքանակ գործարաններից՝ ունեն և

առանձին առևտուր Անգրիական երկրի քաղաքներում։

Միւսը՝ Գրութեան Հարոնեանը յայտնի է որպէս հմուտ և կատարելագործված գործարար մեծաքանակ գործերում։

Սեդ Թուան է, որ այս երկուսը միասնա նալով կը բարեկորեն գործարաններում տիրող ներկայ դրութիւնը, ժողովրդ մի նոր մշակված կարգ ու կանոն Այդ անկող՝ նրանք թէ կարող կը շահնեն և թէ միասնա մասնակ կը վարեն ժողովրդի հասակա բանը ու յարգանքը։

Ա. Ասլանեան

Մանքեղ

ԿԽՈՒՆԻՍԻՎ ԶԵՒՆԱՐԿՈՒԹԻՆԵՆԵՐ

Նոր Բայազետ, 2 օգոստոսի

Այս տարվա Մարտի 10-ում ուրբաթ օրը արձանագրեցի մեր գաւառի ներքին Արտայում քաղաքից սպառողական ընկերութեան վերաբերմամբ երկար ժամանակ մնալով այդ դեղուն, ամեն մի կուլտուրական ձեռնարկութեան այդպիսի ժողովրդի կողմից՝ ինչ մեծ բաւակալութիւն է պատճառում, ուստի ասել մեծ օրախոսութեամբ այժմ ես առիթ ունեմ յայտնաբերել, որ ներքին Արտայի երկատարութեան ընկերութեան հարցը և իր ցանկակի նպատակին Սպառողական ընկերու վարչակց հաստատութիւն է ցանկ կատարութեան կողմից, արդէն բաց է արել իր անկողմանի կանուրը և մեծաքանակաւ ապրանքներ մատակարարում թէ իր հիմնադիր անհրաժեշտներն և թէ կողմակի գիւղացիներին և նոյն իսկ ուսու (մարդկան) և թուրք յաճախորդներին։

Ընկերութեան խորհուրդը առ այժմ որոշել է աշխատանք (1/2) վերցնել իր ժողով պարբեր համար 10-ից, միայն նոր կարգադրութիւնն Ես, մեր կարծիքով, շատ արագ վատասել է, անմասնատմ միւս վաճառահաններին, որոնք շատ յաճախ գիւղացի կողմի վիզին են կապում իրանց պարբեր 20—30% ռաբա լաւի վատասելով Արտայ, որ զեւ ընկ խորհուրդ միմիայն մանուֆակտուրայի արտադրութիւն է պահում, երկր միջոցները քրութեան պատճառով Ապա հարկաւոր կը լինի ներմուծել գիւղացի նաև երկաթ, ալբա, շաքար, նաւթ, աղ և այլ և այլ ապրանքներ ու ժողովրդին պիտանի գիւղատնտեսական գործիքներ, որ մեր գիւղական ժողովուրդը սպառում է ձեռք բերելով զանազան շուկաներում։

Ինչպէս, ինչպէս լուում ենք— կա ցուաւի է իսկապէս—զանազան մարդիկ և վաճառահանները իրենք շահաբերված անձնուք մի փոքր խոշորուտ են հանդիսանում ընկերութեան ձեռնարկութեանը զիւմ և յայտնի ու գաղտնի միջոցներով ճիւղ են Թիւրքոստ ժողովրդի, յատկապէս ընկ անալանները, մեքը պիտանի այդ կուլտուրական ձեռնարկութեան վերաբերմամբ, յատկապէս գործ տապալու մարդկային և այնպէս գիւղի երկատարող մասը կարողանում է այդ ինտրիգներից դուրս գալ, ցրելով այն կասկածները, որոնք շարքային ներթափում են շահախոյզի աններ կողմին։ Ինչ ուրեմն ներքին Արտայի երկատարութիւնը էլ աւելի յայտնի իր կուլտուրական ձեռնարկութեանը մէջ, և ինչպէս կրկինստեղ ընկերութեան կողմին կանգնեցրել սպառողական խառնուրդ, նոյնպէս դրա կողմին հիմն են գիւղական հասարակական շուկաները, որի համար նա արդէն շահեր է ստում։ 20-ը այս վերջին յաստատութեանը մի անգամ ընդ միւս կը գայ իրայնցնելու այդ գիւղի երկատարութեան ժողովուրդական գործադուլութիւնը։

Այդ գիւղական հասարակական շուկաները անշուշտ կարող է միւս կուլտուրական ընկերութիւնները ասել յոշ-փնի արբանք ունենալ գիւղական ժողովրդի համար, նա, այդ յիմնով թէ կարող է հարգաւոր գիւղացիներին իրաւաստեւ զը բնութեւնը փրկուցնելու և արդարաւոր իրաւաստեւ զը ստանալու յարատեւ զը մատակարարելով նրանց ընտիր սերտեցողներ էման զինքը և ազատանալուց վաճառահանների և գիւղական կուլտուրիկ թուրք և շը բունտող սերմացուից, նա կարող է աղքատ ընտանիքներին փոխի փոխ կուլտուրիկ բաց թողնել մասնաւոր կարգադրութեանը ու թէ ցանկուտ համար պիտան բերքից ստանալու պայմանով, մի կողմով մի կողմ կուլտուրական ձեռնարկութիւնը, որը անհրաժեշտ է թուրք կուլտուրական անտեսութեան մէջ։

Ուրեմն ասելու կը զիւր զիւր, երկատարող յոյժեր և գիւղական ժողովրդի անկողմ բարեկամներ։

Գ. Սիւնանեան

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՆԵՆԵՐ

Մարտի 28-ին հոգաբարձութեան հրահանով կայացաւ ձեր ժողովը ժողովը սահակամար էր։ Անցող 1911/12-ի օր, տարվա երկր և մուտքը, նաև կողմ 1912/13-ի օր, տարվա նախահանգի մասին գիւղացուներ էր Բազողից կեան հոգաբարձան, որի ղեկաւորութիւնը այն երեւոյ, որ նա լուրին տեղեակ չէ դրոյցից կը ինչ և մուտքին Այսպէս հասարակական գործարարներից տանուտէրի տանել 655 բուրդի մուտքը արժւում է 605 բուրդի արպիկի գիւղում կամ թուրքիմացութիւնը զեկուցանողը չը կարողանա զբաղան կը զիւր լուծել և ընկերութեան համար պար պարձել։ Յետոյ նոյն հոգաբարձան կարծաւորով յայ

տարբեր նախ իր արած հանգանակութիւնը Բազողում յօդուտ մեր դարդից, այն դարդից՝ որի պահպանութեան համար մենք ստիպ ենք տարեկան մտն 3500 բուրդի, և այս 1912/13-ի օր, տարում 5-րդ աստ. փակումը յօդուտ իրանց վարձած, բայց թէ ժողովրդի մէջ և թէ մասնուում (տես ՄՐ 2-ական ներկայ տարվա մի քանի ձեւերը) վարկաբեկված մի երկու ուսուցիչ-ուսուցչուհիները։ Մենք գիւղացուներ հոգաբարձուի նման չենք պարծենում և ոչ էլ ուրախանում, որ արշակաւորութիւնը շահագործվում է ուսուցիչ մեր դարդում զոր է բերվում մի երկու ուսուցչուհիները զբաղանք, այն ուսուցիչ-ուսուցչուհիները, որոնց վարձվելու խիստ դժ է թեմին առաջնորդը, որը արդէն երկու անգամ յանգրիւման է հոգաբարձութեանը այդ առիթով և այժմ էլ խոսել պահանջելու է նրանց նրանց արձակումը։

Ի վերջոյ մենք չը տեսանք այդ ժողովում զեկուցանող հոգաբարձուի հրագրական հակառակ նրա 3—4 անգամ, տեղի և անտեղի, շեքած խոսուման Մասնաւորապէս մեր անկողմ ցանկութեան է, որ բոլոր վարկաբեկված մարդիկ լինեն նրանց ուսուցիչ կամ թէ չէ հոգաբարձու, աշխատն որչափ կարելի է հետու մնալ լուսոյ և զիտութեան որբանից վարդեցուց։

Ամսի 29-ին կայացած հասարակական ժողովում հասարակութիւնը ընտրեց երեք հոգաբարձու, որպէսզի նրանք հանեն և թող շը տան, որ վարձաւորները ցորեն արհեստականապէս թանցցեն։ Մեր հասարակութեան այդ տակը թանցցութեան և ժամանկութեան խնդրով լինալով է։

Նոյն ժողովում Մարտայի Գիւղացուտն տեսական ֆինապարձ Սիւնանեան Ընկերութեան նախապարձ խոսեց ընկերութեան ցանկութեան մասին՝ գիւղացու շուկանում քանակ և բժշկիչ ֆեւրելը ու մասնաւորապէս իր ներքինիւր, նաև զեկուցանում է թեմին ամբողջութեամբ քանակ մասին Հասարակութեան մի մասը պատճից պարոնին իր հեռանալովը, իսկ միւս մասը ընկերութեան ցանկութիւնը ընդունեց համակրութեամբ, տանց, սակայն, իր կողմից որևէ խոստանքի առաջ Թողնելով Ընկերութեան իրենց ցանկութեան մասին մեր պատիքը յոյժով անգամալ, առայժմ կարող ենք ասել, որ մի նախապարձ կողմից իրաւ ան կորեկա ըմս և շուկանինը, բժշկի է այն մասին խոսելով՝ պարծանքով շեղուլ նաև որպէս հոգաբարձու իր արած հանգանակութեան մասին յօդուտ մեր դարդից։

Ձեր նայած որ այս տարի ցորենի բերքը կարելի է համարել բաւարար, սակայն այնու ամենայնիւ զին նրա վրա շատ բարձր է կանգնում Սիւնանեան է, որ թաղաբ (25 օր) 30 բուրդուց պակաս չը պէտք է լինի, և արդէն այդ արժեքով սկսել են զին Եթէ սկիզբը այդպէս է, ապա գիւղացու չէ գուշակիլը, որ առաջին կ'անել ձեռք ցորենի զին մեղ մտ աւելի ու կը բարձրանալ որոնում են յայտարար թուրք պէտք է սպարնը Ֆրաբը։

Ամբողջ երեք ամիս է, որ մեղ մտ կանգնում են և անց ամսայ մի անալուերութիւնը կելկար մարդիկ, մի կողմից ժողովրդը անարկված է, ուսուցչու 1906-ից նման մարդադուտը այդպիսով երեսու օրը ունեցաւ այն արգիւնը, որ ամառը կիրպով յոյժովից զղքացու ուսուցիչ Ասլանեան Մարտի 28-ին կողմին Գիւղացուտն մի կողմից անապարձակ իրանց ամառը և արազնու իրանց համապարձակութեան կարգը բաւակալին անալ է օրովնեալ բոլոր անապարձակ զեղում լաւ վարկ ունեցող մարդիկ են, որպիսի երկուրը, հարկաւ, շատ մեծ նշանակութիւն ունի։

Գր. աւ. քառ. Երզնկեանցը իր պարտականութիւնները վարձրօք կատարելու համար յոյժիս կ'են մեր գիւղի կէտ և հոգաբարձական մի քանի ժողովրդի կայացրեց, որտեղ բաւակալանապէս կարեւոր հարցը մշակվեցին և գիւղական հասարակութեան հաստատութեան իրաւացու զիւր կողմից հոգաբարձութեան կարգը բաւակալին անալ է օրովնեալ բոլոր անապարձակ զեղում լաւ վարկ ունեցող մարդիկ են, որպիսի երկուրը, հարկաւ, շատ մեծ նշանակութիւն ունի։

Մարտի 28-ին կողմին Գիւղացուտն մի կողմից անապարձակ իրանց ամառը և արազնու իրանց համապարձակութեան կարգը բաւակալին անալ է օրովնեալ բոլոր անապարձակ զեղում լաւ վարկ ունեցող մարդիկ են, որպիսի երկուրը, հարկաւ, շատ մեծ նշանակութիւն ունի։

Գիւղի վանաւարը, թէ զիւր ծխատեղ քանակ և թէ շատ գիւղացիք։

Նախագահ ընտրվել է Երզնկեանցը, իսկ քարտուղար Արապուր Երզնկեանց։

Նախագահը նախ քայտարող ուսման քաղաքագրութեանը հասարակութեանը քաղաքական և տնտեսական կեանքի վրա և այս ժողովը որոշմանը առաջարկեց հոգաբարձութեան մշակած բոլոր հարցերը։

Ընդհանուր ժողովը բոլոր հարցերը մէկ-մէկ լսելով իր միաձայն հաւանութիւնը տեսել հետեւեալ հարցերին։

1) Առումաւարի բաց անել սեպտ. վերջերին, երբ ամեն տեղ իրանց կայ ու կուտը վերջացած կը լինի, ունենալ երկու ուսուցչուհի կամ ուսուցչուհի, և երեք քառանկ մուսք, ետանայ դարձնալը և օրական երկու փոփոխութեանը։

2) Նումուր պատրաստել անկ երկուս երկուսերը համար, 8 տարեկանից սկսած մինչև 12 տարեկան հասակը, որին հակառակ եղողը պարտաւոր պէտք է լինի տարեկան 5 րոպեացի ապ իրանց ուսումնալանին։

3) Միս տուրք նշանակել 50 կ.—5 ըր, ըստ կարողութեան, որից գոյանալու է տարեկան 252 ր. 50 կ, որպիսի գումարը հաւաքող լինելու են հոգաբարձութեան անհաճելով, որոնք զիւրը կը բաժանեն բաժանեցիկ և հոգաբարձութեան իրաւացիներ անգամ իր բայովը կուենայ, որի սանձա նում և կը հաւաքու գումարը։

4) Որովհետեւ այդ նրկայանը միանգամայն անբարար կը լինի ուսումնարանի գոյութիւնը պահպանելու, ուստի ժողովը որոշեց զինել նախ՝ վիտափառ Հայրապետին վանքի եկամուտներից տարեկան մի որոշ գումար յատկացնելու, և երկրորդ՝ կողմ. Հ. Բ. Ընկերութեանը, Բազողի Հ. Կուլտ. Միութեանը և Վաւերբուրդի հայոց եկեղեցիների խորհրդին՝ իրաւացիներ տարել, մի որոշ շրջանում, մի որոշ գումար նշանակելու։

5) Առանձին առանձին նոտիբաւուրեթեան մասնան, որտեղ արձանագրվելու են մեր հնչակաւոր վանքի այցելող բարեպաշտ մարդք ներթափան նուէրները ուսումնարանի օգտին։

6) Ձերմարդ մարդկանցից ստացված տուէրների մի մասը յատկանշող ուսումնարանին։

7) Գիւղից դուրս գնացած մեր համապարձակների խնդրել տարեկան մի որոշ գումար

